

Національний
банк України

Результати опитування керівників підприємств **Чернігівської області** щодо їх ділових очікувань*

II квартал 2021 року

* Надані результати є відображенням лише думки респондентів – керівників підприємств Чернігівської області в II кварталі 2021 року і не є прогнозами та оцінками Національного банку України.

Результати опитування підприємств Чернігівської області у II кварталі 2021 року свідчать, що респонденти очікують значне збільшення обсягів виробництва товарів і послуг в Україні та позитивно оцінюють перспективи розвитку своїх підприємств у наступні 12 місяців. Очікується значне послаблення інфляційних та девальваційних процесів.

У наступні 12 місяців керівники підприємств області очікують:

- **збільшення обсягів виробництва товарів та послуг в Україні високими темпами:** баланс відповідей – 30.8% (у попередньому кварталі – «мінус» 30.8%) (графік 1). У цілому по Україні баланс відповідей – 15.9%;
- **значне уповільнення зростання цін на споживчі товари та послуги:** 69.2% респондентів очікують, що інфляція не перевищить 7.5% (у попередньому кварталі – 38.5%), у цілому по Україні – 54.2%. **Головними чинниками інфляції** респонденти називають витрати на виробництво та курс гривні до іноземних валют (графік 2);
- **суттєве сповільнення девальвації національної валюти:** знецінення гривні відносно долара США очікують 38.5% респондентів (одні з найнижчих очікувань девальвації серед регіонів) (у попередньому кварталі – 92.3%), у цілому по Україні – 63.6%;
- **поліпшення фінансово-економічного стану своїх підприємств:** баланс відповідей – 30.8% (у попередньому кварталі – 16.7%) (таблиця), у цілому по Україні – 18.3%;
- **значне прискорення зростання загальних обсягів реалізації виробленої продукції:** баланс відповідей – 46.2% (у попередньому кварталі – 15.4%), у тому числі на зовнішньому ринку: баланс відповідей – 57.1% (у попередньому кварталі – 12.5%) (таблиця). У цілому по Україні баланси відповідей – по 21%;
- **зменшення обсягу витрат** як на виконання будівельних робіт, так і на машини, обладнання та інвентар: баланси відповідей – «мінус» 18.2% та «мінус» 16.7% відповідно (у I кварталі 2021 року – «мінус» 23.1% та 0.0% відповідно). У цілому по Україні очікується зростання обсягу інвестицій: баланси відповідей – 6.4% та 16.9% відповідно (таблиця);
- **подальше скорочення кількості працівників** на своїх підприємствах: баланс відповідей – «мінус» 23.1% (у попередньому кварталі – «мінус» 23.1%) (графік 4), у цілому по Україні очікується незначне зменшення кількості працівників – «мінус» 1.0%;
- **уповільнення зростання цін на товари/послуги, що купуються** (баланс відповідей – 76.9%), та **прискорення зростання цін на товари/послуги власного виробництва** (баланс відповідей – 46.2%) (у I кварталі 2021 року – 92.3% та 23.1% відповідно) (графік 6). За оцінками респондентів області, на подорожчання товарів/послуг власного виробництва найбільше впливатимуть ціни на сировину, матеріали та енергоносії. Вище, ніж у попередньому кварталі, оцінено вплив курсу гривні до іноземних валют (графік 7);
- **зростання витрат як на одиницю продукції, так і на оплату праці одного найманого працівника:** баланси відповідей – 69.2% та 53.8% відповідно (у I кварталі 2021 року – 61.5% та 53.8% відповідно) (графіки 4,6).

Головним чинником, що обмежує спроможність підприємств області нарощувати виробництво, залишається недостатній попит (азначили 46.2% респондентів). Високо оцінено вплив цін на енергоносії, сировину і матеріали, нестабільної політичної ситуації та браку кваліфікованих працівників (оцінки зросли) (графік 5).

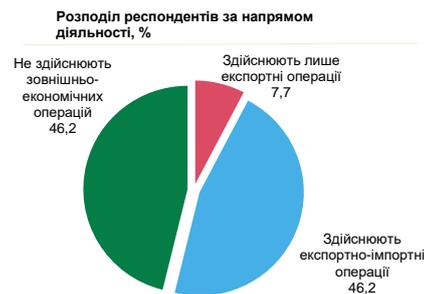
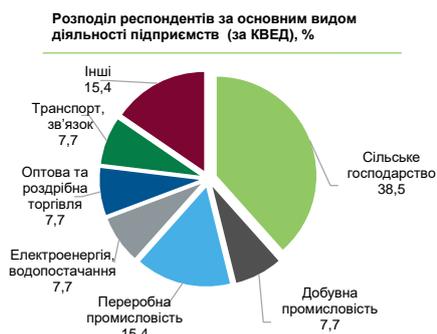
Очікується збільшення потреби підприємств області в позикових коштах найближчим часом (графік 8). Респонденти, які планують брати банківські кредити (16.7% опитаних), надають перевагу кредитам виключно в національній валюті. За оцінками респондентів, умови доступу до банківських кредитів останнім часом не змінилися (графік 9). Основним стримуючим чинником залучення кредитних ресурсів респонденти називають високі ставки за кредитами. Вище, ніж у попередньому кварталі, оцінено вплив надмірних вимог до застави (графік 10).

92.3% респондентів зазначили, що не мають проблем із проведенням операцій з коштами, розміщеними на банківських рахунках (у цілому по Україні – 97.5%).

Оцінки респондентів щодо стану підприємств на момент опитування (графік 3):

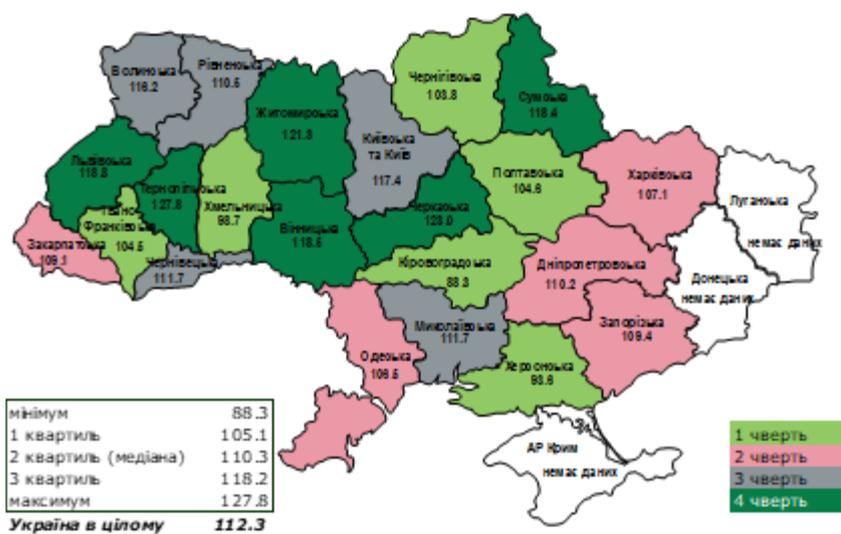
- **поточний фінансово-економічний стан поганий** сьомий квартал поспіль: баланс відповідей – «мінус» 15.4%, (у попередньому кварталі – «мінус» 7.7%). У цілому по Україні поточний фінансово-економічний стан підприємств добрий – 6.0%;
- **рівень залишків готової продукції власного виробництва збільшився і є вищий, ніж нормальний:** баланс відповідей – 22.2% (у попередньому кварталі – 11.1%);
- **підприємства області спроможні задовольнити неочікуване зростання попиту за рахунок власних виробничих потужностей:** баланс відповідей – 8.3% (у I кварталі 2021 року – «мінус» 7.7%).

Паспорт вибірки^{1,2}

- період проведення – 07–25 травня 2021 року;
- опитано всього 13 підприємств;
- репрезентативна за таким видом економічної діяльності, як сільське господарство.

Індекс ділових очікувань на наступні 12 місяців за областями³, %

*кuartиль - значення ознаки, яка ділить ранжовану сукупність значення показника (ІДО) на чотири рівновеликі частини;
**медіана - значення ознаки, яка розміщується в середині ранжованої сукупності і поділяє її на дві рівні частини.

Таблиця. Очікування підприємств Чернігівської області щодо їх ділової активності (за складовими)

Очікування респондентів у наступні 12 місяців щодо:	Баланси відповідей, %				
	II кв. 2020 р.	III кв. 2020 р.	IV кв. 2020 р.	I кв. 2021 р.	II кв. 2021 р.
фінансово-економічного стану	-14,3	0,0	0,0	16,7	30,8
загальних обсягів реалізації продукції власного виробництва	-15,4	25,0	7,7	15,4	46,2
інвестиційних видатків на проведення будівельних робіт	-7,1	11,1	-8,3	-23,1	-18,2
інвестиційних видатків на машини, обладнання та інвентар	-7,1	0,0	-7,7	0,0	-16,7
кількості працівників	-28,6	-16,7	-30,8	-23,1	-23,1

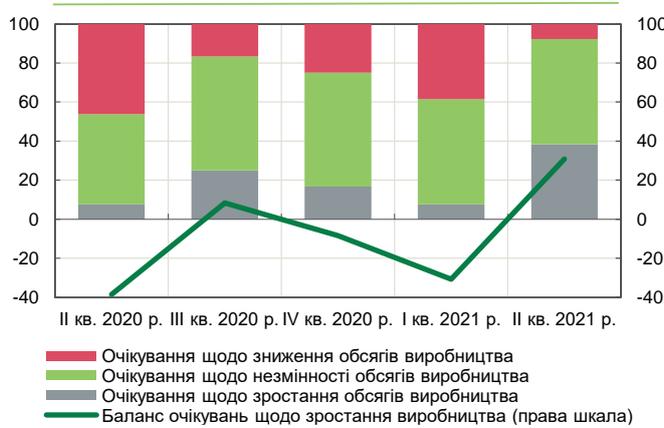
¹ Вибірка формується пропорційно внеску регіону і виду економічної діяльності у виробництво валової доданої вартості України.

² В окремих випадках незначні розбіжності між підсумками та сумою складових можливі за рахунок округлення.

³ Індекс ділових очікувань – агрегований показник щодо очікуваного розвитку підприємств у наступні 12 місяців, розрахований за балансами відповідей респондентів стосовно змін фінансово-економічного стану підприємства та майбутньої економічної активності.

Графік 1

Динаміка очікувань щодо зміни обсягів виробництва товарів та послуг в Україні в наступні 12 місяців, відсоток відповідей

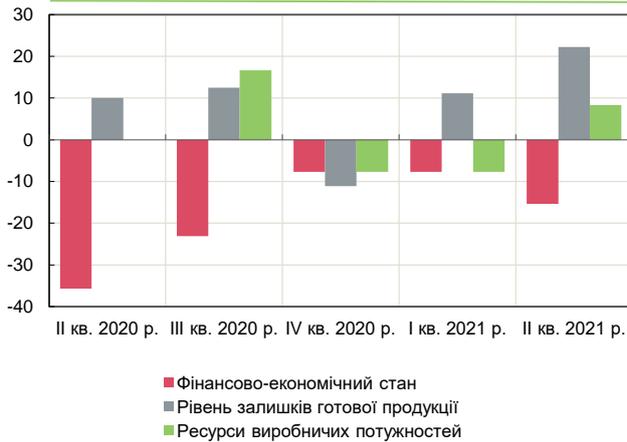
Графік 2

Оцінка респондентами факторів, які обумовили їх очікування щодо зростання цін на споживчі товари та послуги, відсоток відповідей

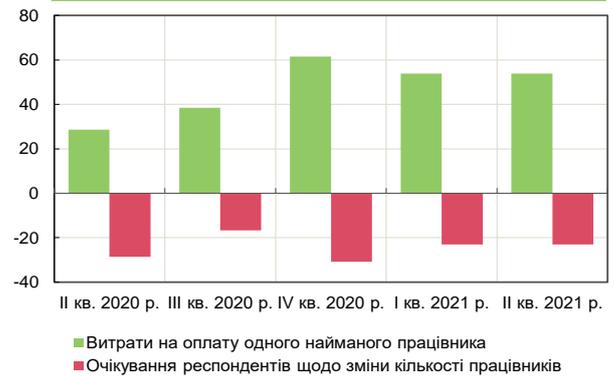
Графік 3

Економічна активність підприємств на момент опитування, баланс відповідей

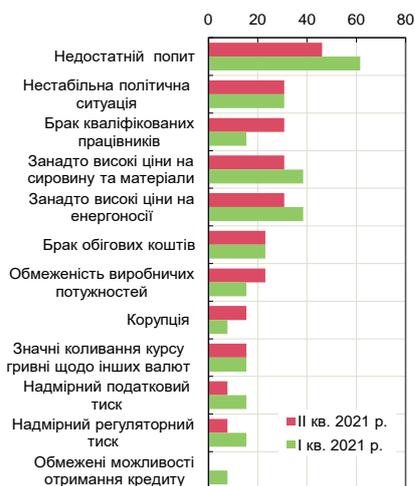
Графік 4

Динаміка очікувань респондентів щодо зміни кількості працівників та оплати одного найманого працівника у наступні 12 місяців, баланс відповідей

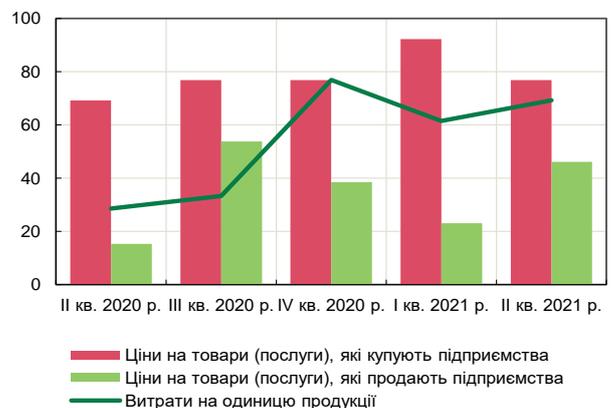
Графік 5

Оцінка респондентами факторів, які обмежують спроможність їх підприємств збільшувати виробництво, відсоток відповідей

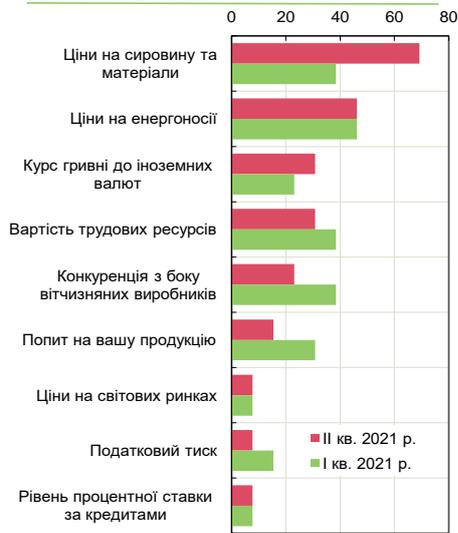
Графік 6

Динаміка очікувань щодо змін цін виробників у наступні 12 місяців, баланс відповідей

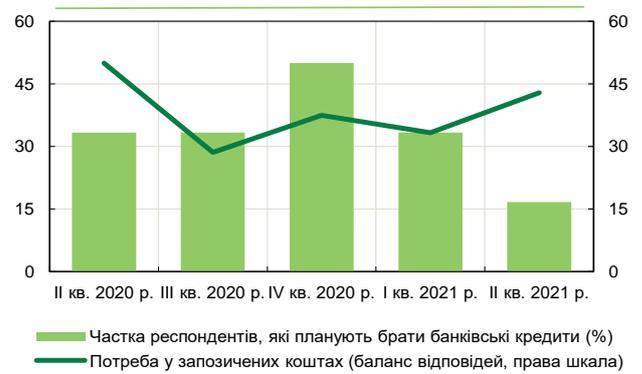
Графік 7

Оцінка респондентами факторів, які впливають на зміни рівня відпускних цін на товари та послуги, відсоток відповідей

Графік 8

Очікування респондентів щодо потреби в запозичених коштах та плани щодо банківських кредитів найближчим часом, відсоток відповідей

Графік 9

Динаміка оцінок респондентів щодо змін умов отримання банківського кредиту, баланс відповідей*

*Різниця між відсотками відповідей респондентів "стали жорсткішими" та "пом'якшилися"

Графік 10

Оцінка респондентами факторів, які можуть змусити підприємство уникати/відкладати використання кредитних послуг банків, відсоток відповідей

